

RAPPORT

Korenmarkt Resultaten van het archeologisch onderzoek van de Korenmarkt in Mechelen (basisrapportage)

Sarah Linten
Liesbeth Troubleyn

Stad Mechelen - dienst Archeologie, Grote Markt 21, 2800 Mechelen

Resultaten van het archeologisch onderzoek van de site Korenmarkt in Mechelen (code MEKM)

Basisrapportage

Auteurs :	Sarah Linten (projectleider), Liesbeth Troubleyn
Bouwplaats :	Mechelen Korenmarkt, Afdeling 1, Sectie D (openbaar domein)
Uitvoerders :	Sarah Linten (projectleider), Liesbeth Troubleyn (archeoloog), Els Caljon (technicus), Frank Kinnaer (assistent-technicus), Kim Vanherp (assistent-technicus), George Martin (assistent-technicus)
Historisch onderzoek :	Frank Kinnaer (historicus)
Materiaalonderzoek :	Liesbeth Troubleyn
Digitale uitwerking :	Sarah Linten (projectleider), Liesbeth Troubleyn
Redactie :	Liesbeth Troubleyn
Wettelijk depot :	D/2014/0797/042

Stad Mechelen - dienst Archeologie, Grote Markt 21, 2800 Mechelen

Opgraving ☒	Prospectie ☐
Vergunningsnummer:	2010/422 (10-28921)
Naam aanvrager:	Sarah Linten
Naam site:	Mechelen, Korenmarkt

Inhoud

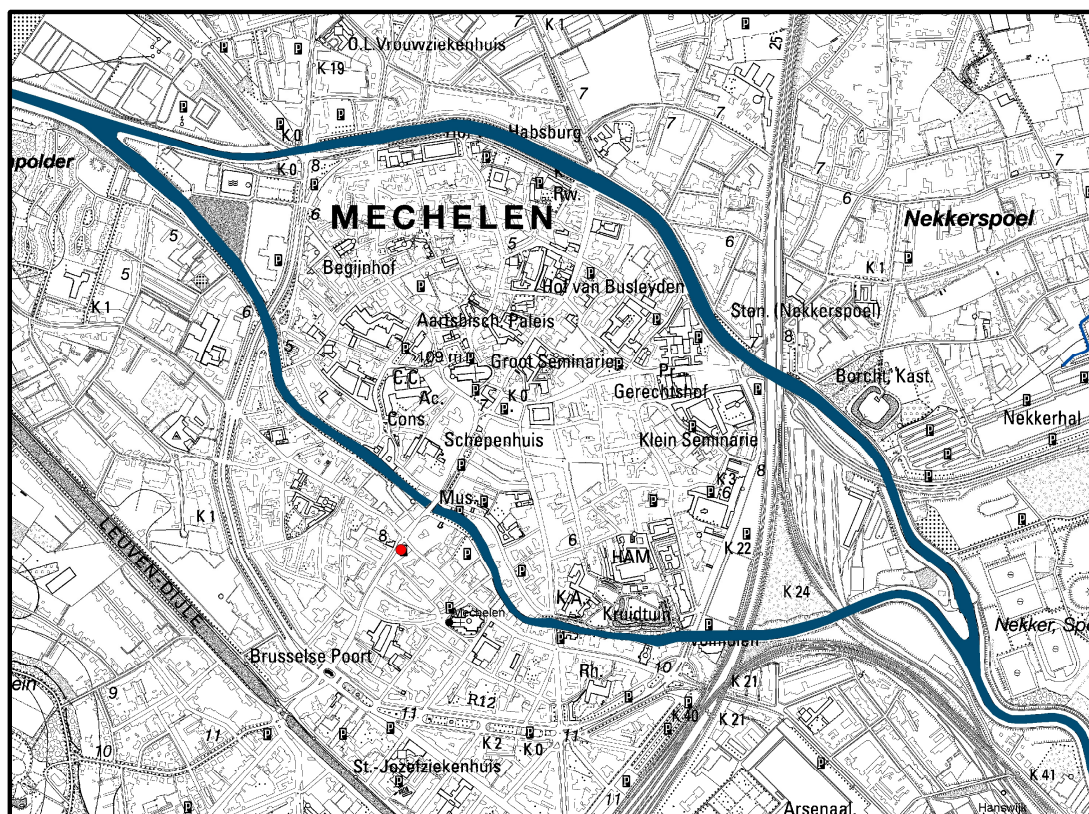
1. Inleiding.....	5
2. Historisch onderzoek	7
2.1 Situering.....	7
2.2 Historische gegevens.....	7
Bibliografie	11
3. Resultaten van het archeologisch onderzoek	13
3.1 Methodologie en uitvoering	13
3.2 Profieltekeningen	16
3.3 Niveau 1	18
3.4 Niveau 2	27
3.5 Niveau 3	40
3.6 Niveau 4	43
3.7 Besluit archeologisch onderzoek.....	50

1. Inleiding

In november 2010 werd naar aanleiding van de plannen voor de plaatsing van een wachtbekken op de Korenmarkt in Mechelen een archeologische prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd (dossiernr. 2010/404 10-28667).

Op basis van de resultaten van deze prospectie adviseerde Ruimte en Erfgoed dat een archeologische opgraving noodzakelijk was. Deze opgraving vond plaats van maandag 29 november tot en met vrijdag 3 december 2010.

topografische kaart 1:10 000

Figuur 1.1-1: Situering van de Korenmarkt op de topografische kaart

2. Historisch onderzoek

2.1 Situering

De site Korenmarkt is gesitueerd in de historische stadskern van Mechelen, dit is het gebied dat omgeven is door de R12 autoweg. De Korenmarkt bevindt zich op de linkeroever van de Dijle, die traditioneel de 'hoge oever' wordt genoemd. De Korenmarkt is een driehoekig plein dat kan beschouwd worden als een plaatselijke verbreding van de as Hoogstraat, Korenmarkt, Guldenstraat, IJzeren Leen en Steenweg die de stad doorsnijdt in zuidwest-noordoostelijke richting en beide oevers met mekaar verbindt. Bij de overgang van Korenmarkt naar Guldenstraat wordt deze as haaks doorsneden door een andere as in noordwest-zuidoostelijke richting. Deze tweede as loopt parallel met de Dijle en wordt gevormd door de Adegemstraat, Onze-Lieve-Vrouwstraat en Hanswijkstraat. Het punt waar de Hoogstraat overgaat in de Korenmarkt bevindt zich op 9 meter boven zeespiegelniveau. Het punt waar de Korenmarkt overgaat in de Guldenstraat bevindt zich op 8 meter boven zeespiegelniveau¹. De Korenmarkt helt dus af in de richting van de Dijle.

2.2 Historische gegevens

De Korenmarkt bevindt zich binnen de eerste Mechelse omwalling, waarvan het half cirkelvormig tracé nog herkenbaar is in het verloop van de volgende straten: Hertshoornstraat - De Langhestraat - Ganzendries - Milsenstraat - 't Plein. In de bronnen wordt deze omwalling vanaf 1290 'de oude vest' genoemd², om haar te onderscheiden van de nieuwe omwalling die tussen 1264 en 1268 tot stand kwam en waarvan de R12 autoweg het tracé volgt. Het patroon van de eerste omwalling werd al in de 19de eeuw herkend door historici zoals Schoeffer (+ 1877). Naar de ouderdom van de eerste omwalling kon slechts gegist worden: er werd zowel aan de Vikingperiode als aan de Romeinse periode gedacht³. Aan de assen die mekaar kruisen bij de Korenmarkt werd evenzeer een ouderdom toegedicht die zou opklimmen tot de Romeinse periode: het zou gaan om de baan Bavai-Breda en de verbinding van Tongeren met de Schelde⁴. Archeologisch onderzoek van de site Lamot in 2001 bracht echter aan het licht dat de eerste omwalling pas veel later werd aangelegd, namelijk rond 1175-1200⁵. Daarmee vervalt ook elk argument om in de kruising van wegen een Romeinse aanleg te zien.

De oudste historische vermeldingen van de poorten, straten en brug die langsheen de twee assen te vinden zijn, reiken niet verder terug dan de 13de eeuw:

As A: Adegempoort (1287⁶), Adegemstraat (1267⁷), poort van de eerste omwalling (ca. 1250 'portam de Hedeghem'⁸), Onze-Lieve-Vrouwstraat (1285⁹), poort van de eerste omwalling? (ca. 1250 'portam beate Marie'¹⁰), Hanswijkstraat (1255¹¹), Hanswijkpoort (1286¹²).

¹ KINNAER & WOUTERS 2007, 24.

² BETERAMS 1957, 801.

³ ROMBAUT 1997, 11-22.

⁴ VANDENBERGHE 1991, 29.

⁵ LETTANY 2003, 83.

⁶ STEURS & UYTTERHOEVEN 1942, 10.

⁷ BETERAMS 1956, 313-314.

⁸ VAN CASTER 1879, 87.

⁹ BETERAMS 1956, 11.

¹⁰ VAN CASTER 1879, 87.

¹¹ LAENEN 1926, 124.

¹² STEURS & UYTTERHOEVEN 1942, 91.

As B: Brusselpoort (1278 Overste Poort¹³), Hoogstraat (1279 'vico qui dicitur Hoverste porta'¹⁴), Korenmarkt (1284¹⁵), Grootbrug (1211¹⁶?, 1261¹⁷), Steenweg (1257¹⁸). Gezien de samenhang van de twee assen met de aanleg van de eerste omwalling, mag er echter sowieso van uitgegaan worden dat deze assen al rond 1200 bestonden.

Figuur 2.2.1: Situering van de Korenmarkt (in rode cirkel) en de twee assen in stippellijn

¹³ BETERAMS 1957, 594.

¹⁴ STEURS & UYTTERHOEVEN 1943, 133.

¹⁵ STEURS & UYTTERHOEVEN 1942, 70.

¹⁶ VAN DEN WIJNGAERT 1974, 56.

¹⁷ GOETSCHALX & VAN DONINCK 1926, 242.

¹⁸ GOETSCHALX & VAN DONINCK 1926, 207-208.

Hans Rombaut bracht as B in verband met een bezitslijst uit 1147 waarin de bezittingen van het Sint-Romboutskapittel werden opgesomd¹⁹. Het Sint-Romboutskapittel bevond zich bij de huidige Sint-Romboutskerk, waar de Steenweg vertrekt. Via deze as kon het kapittel zijn bezittingen bereiken die overwegend ten westen van de Dijle gelegen waren. De vraag daarbij is of deze bezittingen al toebehoorden aan de 9de eeuwse abdij gewijd aan Sint-Rombouts, of dat deze bezittingen dateren uit de periode toen de abdij door de Luikse bisschop Notker (971-1008) werd heringericht als kapittel? Het lijkt ons veiliger uit te gaan van de laatste hypothese, wat de ouderdom van as B doet opklimmen tot rond het jaar 1000.

As A is slechts een klein onderdeel van een veel langer tracé dat zich buiten de stad naar het noordwesten verderzet als Battelsesteenweg en voorbij Battel als Hogeweg. Naar het zuidwesten zette het tracé zich verder als de Leuvense Steenweg in de richting van Muizen. De weg loopt zeer duidelijk parallel aan de Dijle over de hoger gelegen oever. Wegen met een dergelijke landschappelijke positie worden in de Duitse literatuur 'Höhenwegen' genoemd en kunnen teruggaan tot de IJzertijd. Voor Adegem (Oost-Vlaanderen) kon Ludo Fockedey aantonen dat twee van de oudste wegen in deze gemeente duidelijk het reliëf volgen en samenhangen met circulaire structuren uit de Bronstijd²⁰. Aangezien Muizen langs deze weg gelegen is en Muizen een voorgermaanse naam is²¹ lijkt het mogelijk dat as A teruggaat tot de IJzertijd.

De Korenmarkt wordt voor het eerst vermeld in 1284, maar waarschijnlijk werd op deze plaats al heel wat vroeger koren verhandeld, want al in 1213²² is er in Mechelen sprake van een Korenhuis ('domo annone'). Wouter (III) Berthout, van de familie van de Mechelse stadsheren, staat op dat moment een deel van zijn opbrengsten van het Korenhuis af aan de bisschop van Luik, zijn overheer. Uit twee Mechelse schepenbrieven van 1286 kunnen we afleiden dat het Korenhuis in de onmiddellijke omgeving van de Korenmarkt gesitueerd was. De eerste akte situeert namelijk het huis van een zekere Arnold van Laerbeke *bij de Korenhalle* terwijl de tweede akte het huis van dezelfde Arnold van Laerbeke *aan de Korenmarkt* situeert²³. Vlakbij de Korenmarkt, op het einde van de Guldenstraat, tegen de Hoogbrug aan, bevond zich het Tolhuis, dat in 1292 voor het eerst vermeld wordt²⁴. In dit Tolhuis werd vermoedelijk onder meer de graantol geïnd. Rond 1280 claimde Wouter (V) Berthout in de onderhandelingen met de Luikse bisschop het recht op de graantol ('tonliu du blé', letterlijk tarwetol)²⁵. In de 13de eeuw hadden de Berthouts de Mechelse graanhandel dus goed onder controle.

Koren is in het Middelnederlands een verzamelnaam voor tarwe, rogge, gerst, evene (een haversoort), bonen, erwten, vitsen, masteluin (een mengeling van tarwe en rogge) en haver²⁶. Koren zijn dus zowel granen als peulvruchten. Beide groepen zijn akkerbouwgewassen die een bulkproduct opleveren dat langdurig kan bewaard worden. Op beide groepen werden dan ook tienden gehoffen. De grootste tiendeheffer in de Mechelse regio was het Sint-Romboutskapittel. Louis bestudeerde de graanteelt in de Mechelse regio op basis van het oudste tiendenregister van Sint-Rombouts. Uit zijn studie blijkt dat in deze regio tussen 1430 en 1500 vooral rogge en haver werd verbouwd met een geschatte jaarlijkse opbrengst voor het kapittel van respectievelijk 7.057 en 7.783 hectoliter. Tarwe betrok het kapittel slechts gedurende een korte periode met een jaaropbrengst van slechts 83 hectoliter. Erwten betrok het kapittel enkel uit Bonheiden met een geschatte gemiddelde jaarlijkse opbrengst van 34 hectoliter. Gerst betrok het

¹⁹ ROMBAUT 1997, 19.

²⁰ <http://www.adegem.net/GISstory/vi.htm>

²¹ CLAES 1991, 15.

²² BORMANS & SCHOOLMEESTERS 1893, 171.

²³ BETERAMS 1957, 797.

²⁴ JAMEES 1991, 183-184.

²⁵ BORMANS & SCHOOLMEESTERS 1895, 318-324; CROENEN 2003, 104.

²⁶ STALLAERT 1886, 102.

kapittel enkel uit de parochie Steenokkerzeel met een geschatte gemiddelde jaarlijkse opbrengst tussen 475 en 714 hectoliter.²⁷

De dominantie van rogge en haver in de Mechelse regio heeft alles te maken met de zandige bodems, die enkel geschikt waren voor weinig eisende gewassen zoals rogge en haver. Voor veeleisende gewassen zoals gerst en tarwe was de Mechelse bevolking afhankelijk van aanvoer uit streken met klei- of leembodems. De aanvoer van gerst was daarbij noodzakelijk om de Mechelse brouwerijen te bevoorraden. De eerste brouwerij in Mechelen wordt vermeld in 1252²⁸, maar het leidt geen twijfel dat het Sint-Romboutskapittel al in het midden van de 12de eeuw gerst uit Steenokkerzeel aanvoerde om bier te brouwen. Rond 1280 claimt Wouter (V) Berthout de rechten op de Mechelse 'moulins de brais'²⁹. Er waren op dat moment dus al meerdere brouw- of moutmolens actief te Mechelen. Mogelijk werden dezelfde molens al in 1213 bedoeld, toen Wouter (III) Berthout een deel van zijn opbrengsten uit de molens afstond aan de Luikse bisschop³⁰. Wellicht werd de gerst uit Steenokkerzeel over land aangevoerd via het tracé van de Tervuursesteenweg over Perk, Elewijt en Hofstade, maar de ligging aan de Dijle maakte dat Mechelen zeer gunstig gelegen was voor de aanvoer van tarwe en gerst uit Vlaams-Brabant. Ondanks het feit dat er in de Mechelse regio veel haver werd verbouwd, werd er ook haver per schip aangevoerd. Daarvan getuigt de naam Haverwerf, die voor het eerst vermeld wordt in 1308³¹. Er wordt dan meegedeeld dat de Steenstraat (de huidige Van Beethovenstraat) voordien bekend stond als de Haverwerf. In 1308 was de Haverwerf dus al verhuisd naar haar huidige locatie. Er werd op deze werf waarschijnlijk ook haver verkocht, want in 1303 en 1304 is er sprake van de Havermarkt bij de Dijle³². De verplaatsing van de Haverwerf van de Van Beethovenstraat naar de huidige locatie houdt mogelijk verband met de stapelrechten op vis, zout en haver die door de hertog van Brabant in 1301³³ aan Mechelen werd toegekend, waardoor er een veel groter volume aan haver naar Mechelen werd gevoerd. In tijden van graanschaarste, zoals in 1366, werd er door de Mechelaars zelfs rechtstreeks graan aangevoerd vanuit de Somme-regio³⁴.

In 1322 is er sprake van een waterput bij het Korenhuis. Mogelijk gaat het hierbij om dezelfde waterput die in 1466-1467 op de Korenmarkt gesitueerd wordt³⁵. Een tekst van rond 1348 heeft het over de plaats 'daer 't corenhuys plach te staen'³⁶. Het Korenhuis zelf lijkt dus tussen 1322 en 1348 te zijn afgebroken. De stadsrekeningen van 1354-1355 en 1364-1365 vermelden onkosten die gedaan werden om de Korenmarkt te verharderen met kasseien³⁷. Rond dezelfde tijd, in 1347, verschijnt dan het 'melehuys' in de bronnen, dat in 1385 al het 'oude meelhuys' wordt genoemd. Het wordt in 1347 gesitueerd naast het hoekhuis van de Adegemstraat en in 1375 en 1385 op de Korenmarkt³⁸.

²⁷ LOUIS 1977, 80-82.

²⁸ BETERAMS 1956, 312.

²⁹ BORMANS & SCHOOLMEESTERS 1895, 318-324.

³⁰ S BORMANS & SCHOOLMEESTERS 1893, 171.

³¹ STEURS & UYTTERHOEVEN 1942, 95.

³² STEURS & UYTTERHOEVEN 1942, 95 ; INSTALLÉ 1984, 63.

³³ JAMEES 1993, 12-17.

³⁴ DOEHAERD 1947, 112.

³⁵ STEURS & UYTTERHOEVEN 1942, 64, 71.

³⁶ DAVID 1854, 178-184.

³⁷ STEURS & UYTTERHOEVEN 1942, 70-71.

³⁸ STEURS & UYTTERHOEVEN 1942, 71.

Bibliografie

<http://www.adegem.net/GISstory/vi.htm>

BETERAMS F.G.C. 1956: *Inventaris van het Archief van de Commissie van Openbare onderstand van Mechelen, I, Heilig-Geesttafels en Huisarmen, Gasthuizen en Godshuizen*, Mechelen.

BETERAMS F.G.C. 1957: *Inventaris van het Archief van de Commissie van Openbare onderstand van Mechelen, II. Het Begijnhof te Mechelen, De armenzorg in de 19e eeuw, Index*, Mechelen.

BORMANS S. en SCHOOLMEESTERS E. 1893 : *Cartulaire de l'Église Saint-Lambert de Liège, I*. Bruxelles.

BORMANS S. en SCHOOLMEESTERS E. 1895 : *Cartulaire de l'Église Saint-Lambert de Liège, II*. Bruxelles.

CLAES F. 1991: Beknopte toponymie van stad en deelgemeenten. In: Raymond van Uytven (red.). *De geschiedenis van Mechelen. Van Heerlijkheid tot Stadsgewest*, [Tielt].

CROENEN G. 2003 : *Familie en Macht. De Familie Berthout en de Brabantse Adel*, Leuven.

DAVID J. 1854 : *Geschiedenis van de stad en de heerlijkheid van Mechelen*, Leuven.

DOEHAERD R. 1947 : *Comptes du tonlieu d'Anvers, 1365-1404*, Bruxelles.

GOETSCHALKX P.J. en VAN DONINCK B. 1926: *Oorkondenboek der abdij van Sint-Bernaards, 1, 1233-1276*, Antwerpen.

JAMEES A. 1991: *De oorkonden van Pitsenburg. Commanderie van de Duitse ridderorde te Mechelen (1190-1794), I (voor 15 maart 1190 – 21 oktober 1299)*, Antwerpen.

JAMEES A. 1993: *De oorkonden van Pitsenburg. Commanderie van de Duitse ridderorde te Mechelen (1190-1794), II (23 januari 1300 – 10 december 1344)*, Antwerpen.

KINNAER F. en WOUTERS W. 2007: De geschiedenis van Mechelen tijdens de 12^e en 13^e eeuw. In: TROUBLEYN L., KINNAER F. & ERVYNCK A. (red.). *Het Steen en de burgers. Onderzoek van de laatmiddeleeuwse gevangenis van Mechelen*, Mechelen.

LAENEN J. 1926: *Geschiedenis van Mechelen, Tot op 't einde der Middeleeuwen*, Mechelen.

LETTANY L. (red.) 2003 : *Het ongeschreven Mechelen. Archeologisch onderzoek op de Grote Markt en de Veemarkt 2001-2003*, Mechelen.

LOUIS A. 1977: *Het Tiendenboek van het Sint-Romboutskapittel en de Agrarische Aktiviteit in het Mechelse (1430-1500)*, Gent/Leuven.

ROMBAUT H. 1997: Mechelen : de vroegste ontwikkeling. In : Godfried Croenen, Hans Rombaut, Henri Installé. *Historische Stedenatlas van België, Mechelen*, Brussel.

STALLAERT K. 1886: *Glossarium van verouderde rechtstermen, kunstwoorden en andere uitdrukkingen, I*, Leiden.

STEURS V. en UYTTERHOEVEN J. 1942: *De plaatsnamen van Mechelen binnen de oude wallen, I*, Mechelen.

STEURS V. en UYTTERHOEVEN J. 1943: De plaatsnamen van Mechelen binnen de oude wallen, Vervolg. *Mechelse Bijdragen*, 10, pp. 103-140.

VAN CASTER G. 1879 : Relevé des biens de l'Hôpital de Notre-Dame, à Malines, vers 1220. *Analectes pour servir à l'histoire ecclésiastique de la Belgique*, 16, pp. 81-97.

VANDENBERGHE S. 1991: De oudste archeologische sporen. in: Raymond van Uytven (red.). *De geschiedenis van Mechelen. Van Heerlijkheid tot Stadsgewest*, [Tielt].

VAN DEN WIJNGAERT F.L. 1974: Het ontstaan van het Sint-Romboutskapittel te Mechelen. *Handelingen van de Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst te Mechelen*, 78, pp. 35-70.

3. Resultaten van het archeologisch onderzoek

3.1 Methodologie en uitvoering

Met de plaatsing van het wachtbekken zou een volume van 20x5x3m (volgens de laatste mondelinge gegevens) volledig worden weggegraven. De opgraving betrof hetzelfde volume.

Weersomstandigheden:

De weersomstandigheden waren die week uitzonderlijk slecht, met temperaturen onder het vriespunt, zowel overdag als 's nachts, en grote hoeveelheden sneeuw.

Personeel:

Oorspronkelijk zou de ploeg bestaan uit één archeoloog en één arbeider, ongeveer 75 manuren. Na een dag bleek dit niet te volstaan en is nagenoeg de gehele ploeg van de opgraving aan de Ganzendries (Stedelijke dienst Archeologie) ingezet op de Korenmarkt. Uiteindelijk kwam dit neer op ongeveer 225 manuren, waarvan 75 uren gepresteerd door archeologen en 150 uren door arbeiders.

Aanleg vlakken:

Op basis van de prospectie werd door Ruimte en Erfgoed beslist dat er 4 niveaus aangelegd en geregistreerd moesten worden, d.w.z. ca. één vlak per dag. De vier vlakken werden aangelegd door een kraan met platte bak.

Als vast punt werd de dorpel van de Kringloopwinkel gekozen, die op 9.16+TAW ligt (doorlopende waterpassing naar geodetisch punt Heilig Hart kerk in de Adegemstraat) en ongeveer vlak met het maaiveld. Het eerste niveau werd aangelegd op een diepte van ca. -1,15m onder meetpunt 1 (8.01+TAW), niveau 2 op een diepte van ca. -1,30m (7.86+TAW), niveau 3 op ca. -1,80m (7.36+TAW), en niveau 4 op ca. -3,00m (6.16+TAW). De keuze van de opgravingsvlakken wordt in de verdere bespreking gemotiveerd.

Registratie vlakken en profielen:

De vlakken werden telkens proper gemaakt, gefotografeerd, ingemeten en beschreven aan de hand van gestandaardiseerde formulieren. De archeologische sporen werden niet verder onderzocht (niet gecoupeerd, handmatig uitgegraven of op andere wijze onderzocht). Dit maakt dat de aanduiding van de oversnijdingen en stratigrafie van de sporen met de nodige voorzichtigheid gelezen dienen te worden. Zonder sporen te onderzoeken is het vaak moeilijk de relatieve opeenvolging ervan vast te stellen. Het noordoostelijke en oostelijke profiel werd zo goed als de bijzonder slechte weersomstandigheden en beperkte tijd toelieten, opgekuist en ingetekend. Van het oostelijk profiel werd enkel het onderste gedeelte ingetekend aangezien het bovenste gedeelte vrij diep bevroren was.

Opgravingsareaal:

Om veiligheidsredenen werd aan de rand van de sleuf per verdiepte meter ongeveer een meter ingesprongen. Dit verkleinde het op te graven oppervlak naar de onderste niveaus toe.

Enkele elementen verhinderden de volledige opgraving van de sleuf. Op ca. 4 meter ten noorden van de zuidelijke rand van de sleuf bevond zich een groot betonnen funderingsblok en een buis met kabels dwars over de sleuf. In de zuidwestelijke hoek bevond zich een grote moderne verstoring van ongeveer 3x3 meter die tot in de moederbodem was gegraven (sporen 0033, 0034). Aan de noordrand werd eerder een sondering uitgevoerd door de uitvoerende aannemer (sporen 0044 en 0045). Deze had

een oppervlakte van ca. 2x2,5 meter en reikte tot de moederbodem. Centraal in de sleuf ten slotte bevond zich de proefput van de eerder uitgevoerde prospectie (3x3x3 meter).

Figuur 3.1-1: Overzicht verstoringen niveau 1

Dateringsgegevens en staalname:

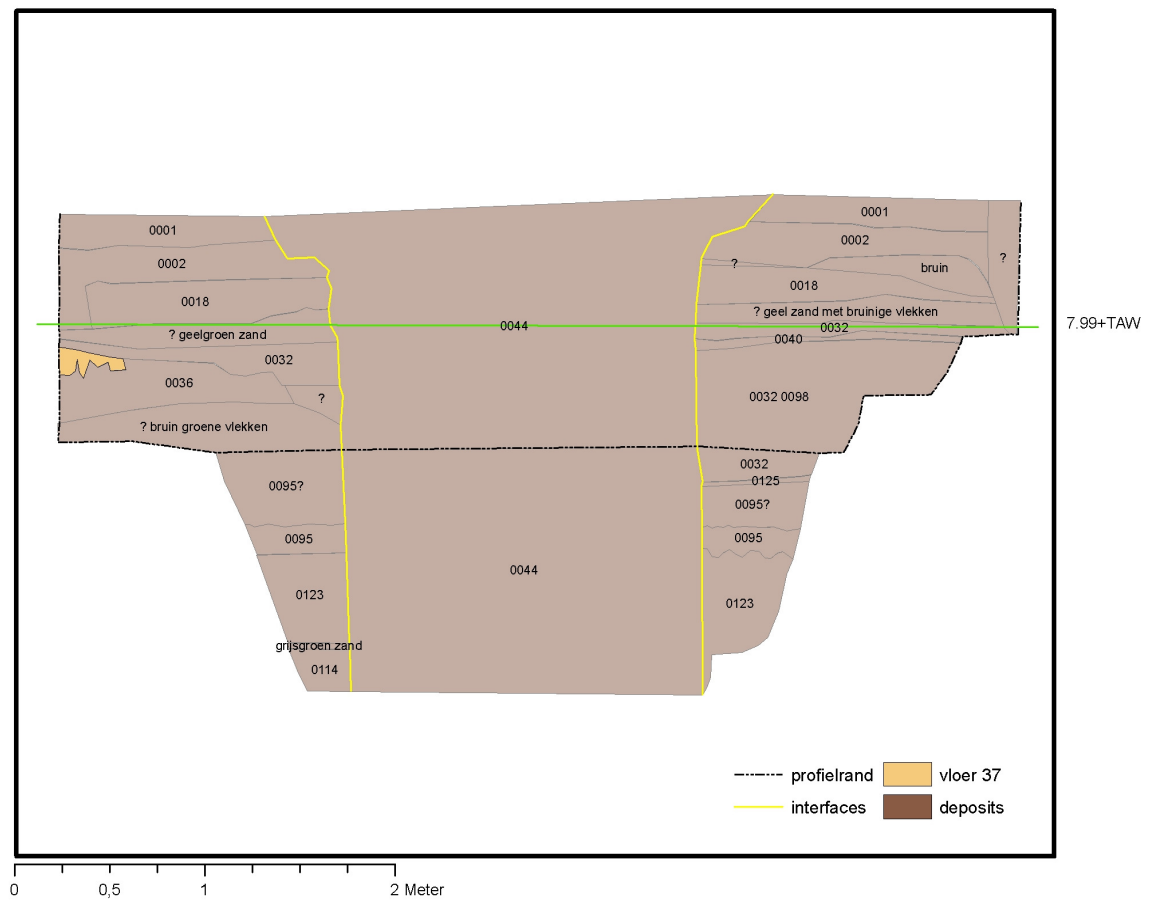
Er werd steeds geprobeerd dateringsmateriaal te verzamelen uit een aantal sporen, hetzij vanuit het profiel, hetzij vanuit het vlak.

Er werden enkele stalen genomen voor radiokoolstofdatering . Van enkele sporen werden zeefstalen genomen. De houten palen werden bewaard voor analyse en afzonderlijk ingetekend. Er werd een pollenstaal genomen van een gedeelte van het profiel.

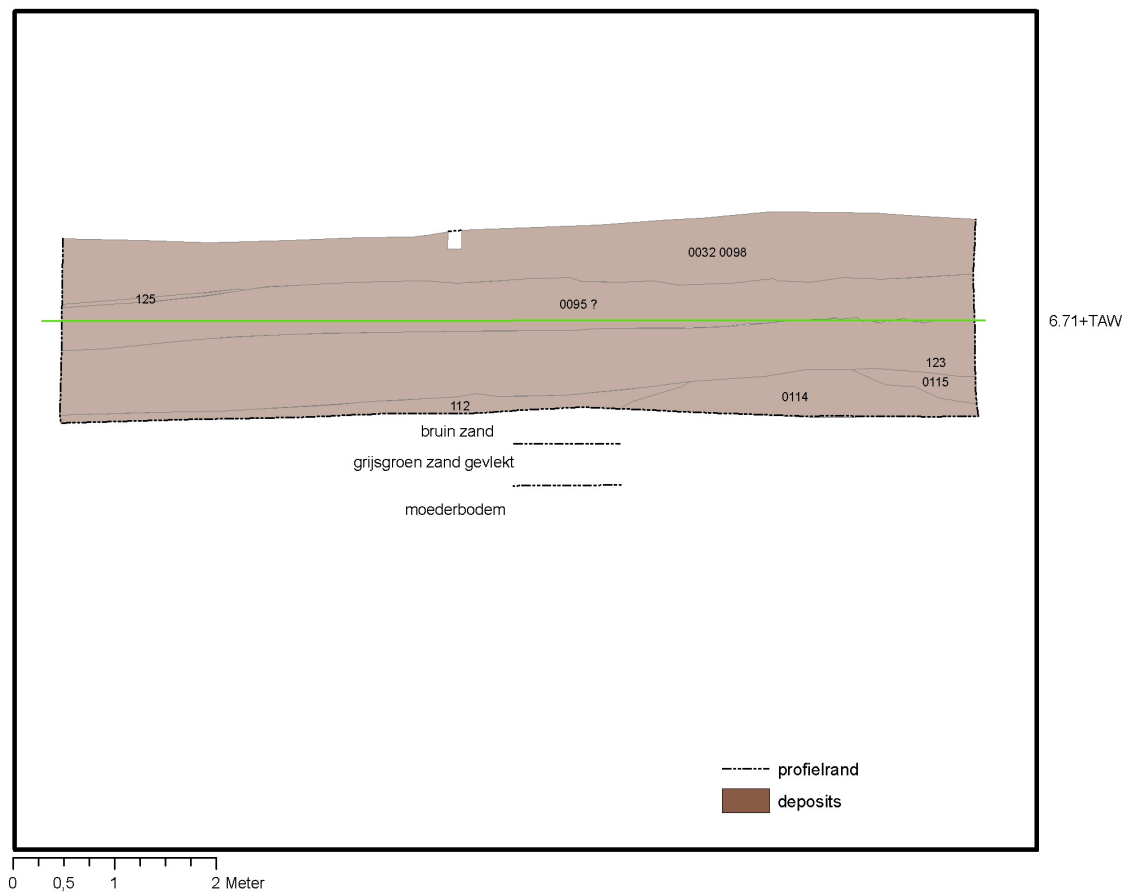

Figuur 3.1-2: Pollenstaal van het oostelijke profiel

3.2 Profieltekeningen

Figuur 3.2-1: Profiel 2, noordoostprofiel

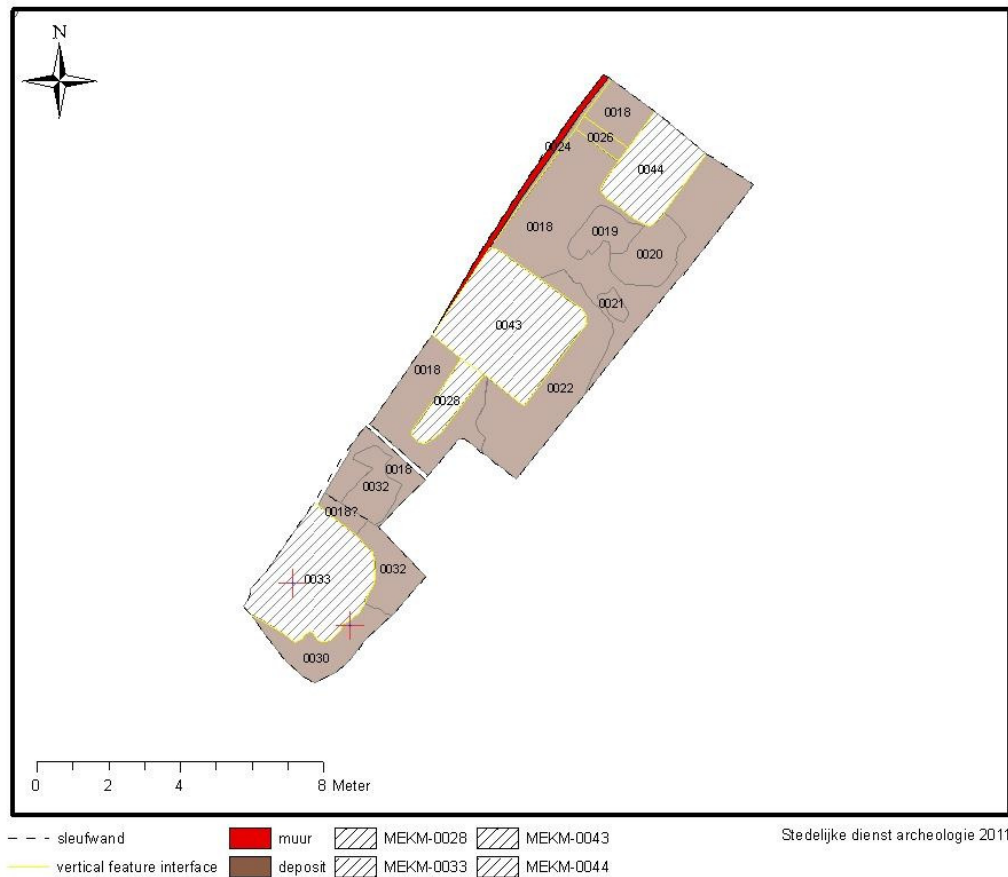
Figuur 3.2-2: Profiel 1, oostelijk profiel onderaan

3.3 Niveau 1

Beschrijving niveau 1:

Plan 1, Profiel 2A.

Aangelegd op ca. -1,15 meter onder meetpunt (8.012+TAW)

Figuur 3.3-1: Niveau 1, overzicht

Om een eerste niveau aan te leggen werden eerst de moderne lagen van gebroken asfalt (spoor 0001) en geel zand (spoor 0002) verwijderd, vermoedelijk recente ophogingen.

Figuur 3.3-2: Overzicht niveau 1, gezien vanuit het noordoosten

Niveau 1 bestond voornamelijk uit een gele laag (spoor 0018) en de onderliggende sporen die er al doorheen kwamen (sporen 0019, 0020, 0021, 0022). Dit wijst er op dat niveau 1 de onderzijde van laag 0018 betreft, en niet de bovenzijde van de deposit. Dit werd bevestigd door profiel 2A.

Laag 0018, die bijna volledig werd weggegraven, bestond uit geelgrijs, lemig zand met enige inclusies van baksteen, mortel en houtskool. Deze laag besloeg nagenoeg het hele oppervlak van de sleuf, tot aan de dwarsliggende buis, en was mogelijk een soort ophogingslaag voor een reeds verdwenen kasseiweg of was een van de vele marktlagen die zich er waarschijnlijk hebben bevonden. Er werd weinig materiaal aangetroffen in deze laag.

Figuur 3.3-3: Niveau 1, gezien vanuit het noordoosten

Sporen 0019, 0020, 0021 en 0022 mogen waarschijnlijk als één laag beschouwd worden. Tijdens de opgraving zelf werden zij apart beschreven. Later bleek echter dat het waarschijnlijk om een en dezelfde spoor ging dat zich in zijn geheel onder spoor 0018 bevond, en niet om verschillende kuilen die in laag 0018 waren ingegraven.

Deze sporen (0019, 0020, 0021 en 0022) zijn donkerbruin van kleur, hebben een compacte samenstelling en bestaan grotendeels uit organisch materiaal, met onder meer veel houtschilfers. Van spoor 0022 werden enkele emmers zeefstalen geschept. Binnen dezelfde laag zijn enige kleurschakeringen waar te nemen, van erg donkerbruin tot iets lichter bruin, maar toch gaat het waarschijnlijk om een en dezelfde laag.

Tegen de westelijke wand van de sleuf liep – over nagenoeg de gehele lengte – een muur (spoor 0012). Deze was jonger dan de hierboven beschreven sporen. Insteek 0025 (VFI, jonger dan spoor 0018) kan hiermee in verband worden gebracht, samen met insteekvulling 0024. De muur werd gebouwd in baksteen (afmeting 16x7,5x4,5 centimeter) in kruisverband en gebonden met witte kalkmortel. Onder deze muur bevond zich een rij grote kasseien (spoor 0039). De functie hiervan is onduidelijk. Mogelijk fungeerden zij als fundering.

Figuur 3.3-4: Niveau 1, spoor 0012, gezien vanuit het noordoosten

Sporen 0023 en 0026 vormden samen een greppel die loodrecht op muur 0012 stond. Spoor 0023 (VFI) werd doorheen spoor 0018 gegraven en werd zelf doorsneden door de moderne sondagesleuf 0045. De greppelvulling (0026) bestond op dit niveau uit lichtbruin zand met paarsige schijn. De greppel was ouder dan de muur want deze werd doorsneden door de funderingssleuf van de muur (0025).

Spoor 0018 werd doorsneden door de moderne sleuven en putten: sporen 0042, 0029 en 0045 (zie inleiding), en de moderne buis die dwars over de sleuf heenliep. Deze verstoorden zowat alle niveaus en zullen verder dan ook niet meer ter sprake komen.

Aan de zuidkant van de onderzoekslocatie bevond zich een erg grote, moderne puinkuil (sporen 0033 en 0034). Deze besloeg nagenoeg heel het zuidelijke gedeelte van de sleuf. Op de profielfoto kan men zien dat niet enkel sporen 0001 en 0002 werden weggegraven door de kraan, maar ook een gedeelte van laag 0018 en een laagje daaronder.

Aan de randen van deze kuil waren nog resten van de oorspronkelijke archeologische sporen zichtbaar. Aan de noordzijde gaat het om dezelfde laag 0018 die zich ook in de rest van de sleuf bevindt. Onder deze laag bevond zich laag 0032, ook een donkerbruine, compacte en erg organische laag. Binnen dit spoor was een sterke gelaagdheid waarneembaar.

Figuur 3.3-5: Niveau 1, zuidoostelijke zone, gezien vanuit het noorden

In de zuidoostelijke hoek van de sleuf bevond zich een kuil (VFI 0027) die gegraven werd doorheen laag 0032. Spoor 0030 was de vulling van deze kuil en heeft een donkerbruine en organische samenstelling. Deze kuilvulling bevatte ijzerslakken en stukjes hout. Van kuilvulling 0030 werden zeefstalen genomen voor verdere analyse. In diezelfde hoek bevond zich onder 0032 laag 0031, een donkerbruine, compacte, redelijk organische, en licht gelaagde laag (doch minder sterk gelaagd dan 0032).

Figuur 3.3-6: Lagen 0018, 0031 en 0032

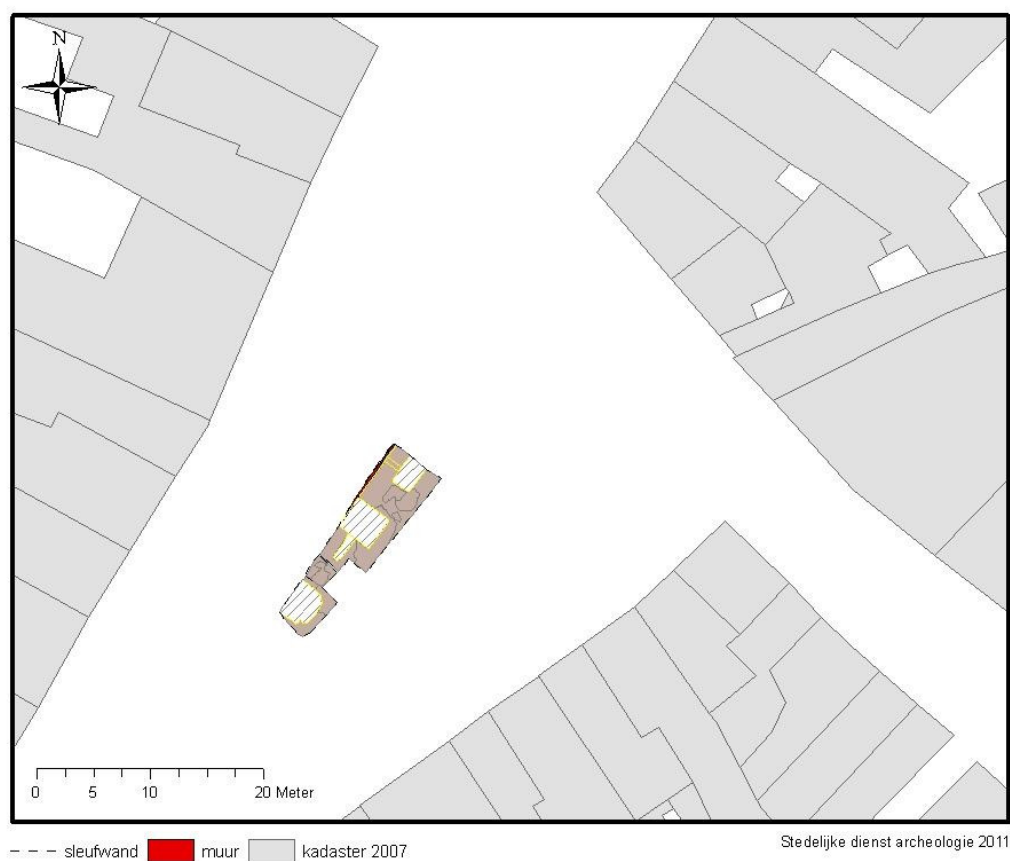
Interpretatie niveau 1:

Niveau 1 heeft vermoedelijk te maken met ophogingslagen en marktniveaus. Spoor 0018, de gele laag die nagenoeg het hele oppervlak van de sleuf bedekte, was mogelijk een soort ophogingslaag voor een reeds verdwenen kasseiweg of was een van de vele marktlagen die zich er waarschijnlijk hebben bevonden.

Laag 0032 had een opvallende gelaagdheid, wat erop wijst dat deze laag geleidelijk ontstond, waarschijnlijk door afzetting van verschillende loopniveaus boven elkaar. Van deze lagen werden zeefstalen genomen, en analyse daarvan zal mogelijk meer aanwijzingen geven over de oorsprong ervan.

Dit geldt ook de donkere, organische lagen in het zuidelijke deel van de sleuf. Van de vulling van kuil 0027-0030 werden zeefstalen genomen voor verder onderzoek.

De functie van de moderne bakstenen muur in het westelijk profiel is onduidelijk, net als die van de rij kasseien onder de muur. Maken zij deel uit van de fundering? Opvallend is wel dat deze muur in het verlengde ligt van de rooilijn aan de IJzerenleen.

Figuur 3.3-7: Niveau 1, gelokaliseerd t.o.v. het modern kadaster

Figuur 3.3-8: Niveau 1, spoor 0012 in het verlengde van de rooilijn

Datering niveau 1:

De bouw van de muur is op dit ogenblik moeilijk te dateren. Het is wel duidelijk dat de muur jonger is dan de andere deposits van niveau 1. In de sporen van niveau 1 werden echter weinig vondsten in het vlak aangetroffen en de sporen zijn zoals reeds gezegd niet verder onderzocht.

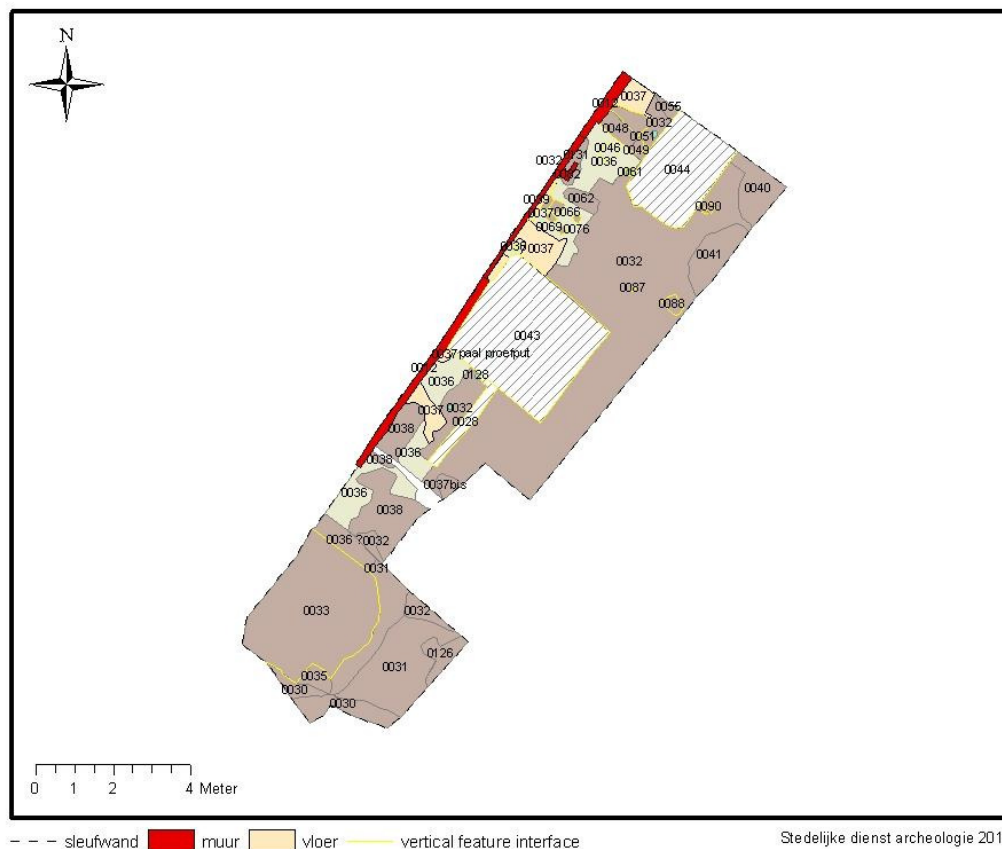
- 0030: 4 fragmenten fijn grijsbakkend aardewerk, waaronder de rand van een pot (?), een bodemfragment in proto-steengoed, een klein wandfragmentje in roodbakkend aardewerk en een speelschijf in rood aardewerk. Datering 2de helft 13de eeuw?
- 0031: 1 scherf geglaazuurd witbakkend Maaslands aardewerk, 1 scherf zeer spaarzaam geglaazuurd roodbakkend aardewerk, 12 scherven fijn grijsbakkend aardewerk, waaronder de rand van een kruik met de ooraanzet bovenaan de rand en de rand van een pot. Datering: 13de eeuw. Een ander zakje bevat enkele scherven die mogelijk afkomstig zijn uit spoor 0031: een scherf geglaazuurd Maaslands witbakkend aardewerk en twee onbekende scherven (import).
- 0032: een scherf oranjekeurig witbakkend Maaslands (?) aardewerk (11de-14de eeuw). Een ander zakje bevat een scherf die afkomstig is uit 0032 of uit 0098: randfragment in aardewerk van het Pingsdorftype: 10-12de eeuw (mogelijk Sanke periode 7: 2de helft 12de eeuw, intrusief?).
- 0008=0032 (laag 8 uit de proefput is gelijk te stellen met laag 32): 3 scherven fijn grijsbakkend aardewerk (neigend naar grof), 2 scherven witbakkend Maaslands aardewerk, 1 scherf roodbakkend aardewerk zonder glazuur. Datering 13de eeuw.
- Vermoedelijk 0008=0032 (zakje scherven dat afkomstig is uit spoor 0008 maar mogelijk een beetje vermengd werd met andere sporen): 1 scherf witbakkend Maaslands aardewerk (oorfragment van een kruik of kan), 4 scherven fijn grijsbakkend aardewerk (redelijk grof, waaronder een rand van een pot). Datering: 13de eeuw.

3.4 Niveau 2

Beschrijving niveau 2:

Plan 2, Profiel 1, 2A

Aangelegd op ca. -1.30 meter onder meetpunt (7.86+TAW)

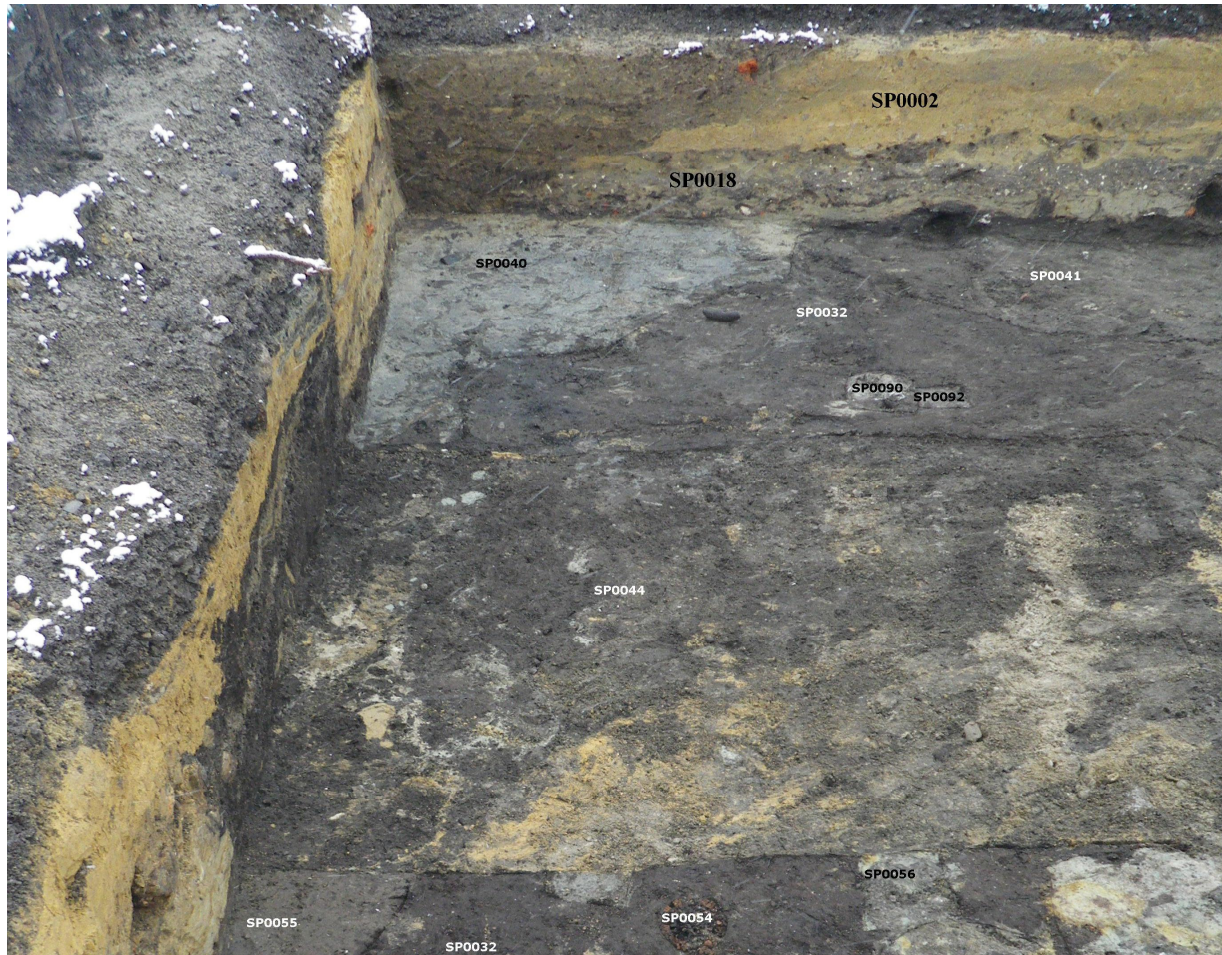
Figuur 3.4-1: Niveau 2, overzicht

Niveau 2 werd aangelegd op een diepte van ca. -1.30 meter onder meetpunt 1 (7.86+TAW). De reden voor de aanleg op deze diepte was de aanwezigheid van zandstenen kasseitjes, die ook al in de proefput aanwezig waren en die duidelijk een nieuw loopniveau vormden.

Figuur 3.4-2: Niveau 2, overzicht gezien vanuit het noorden

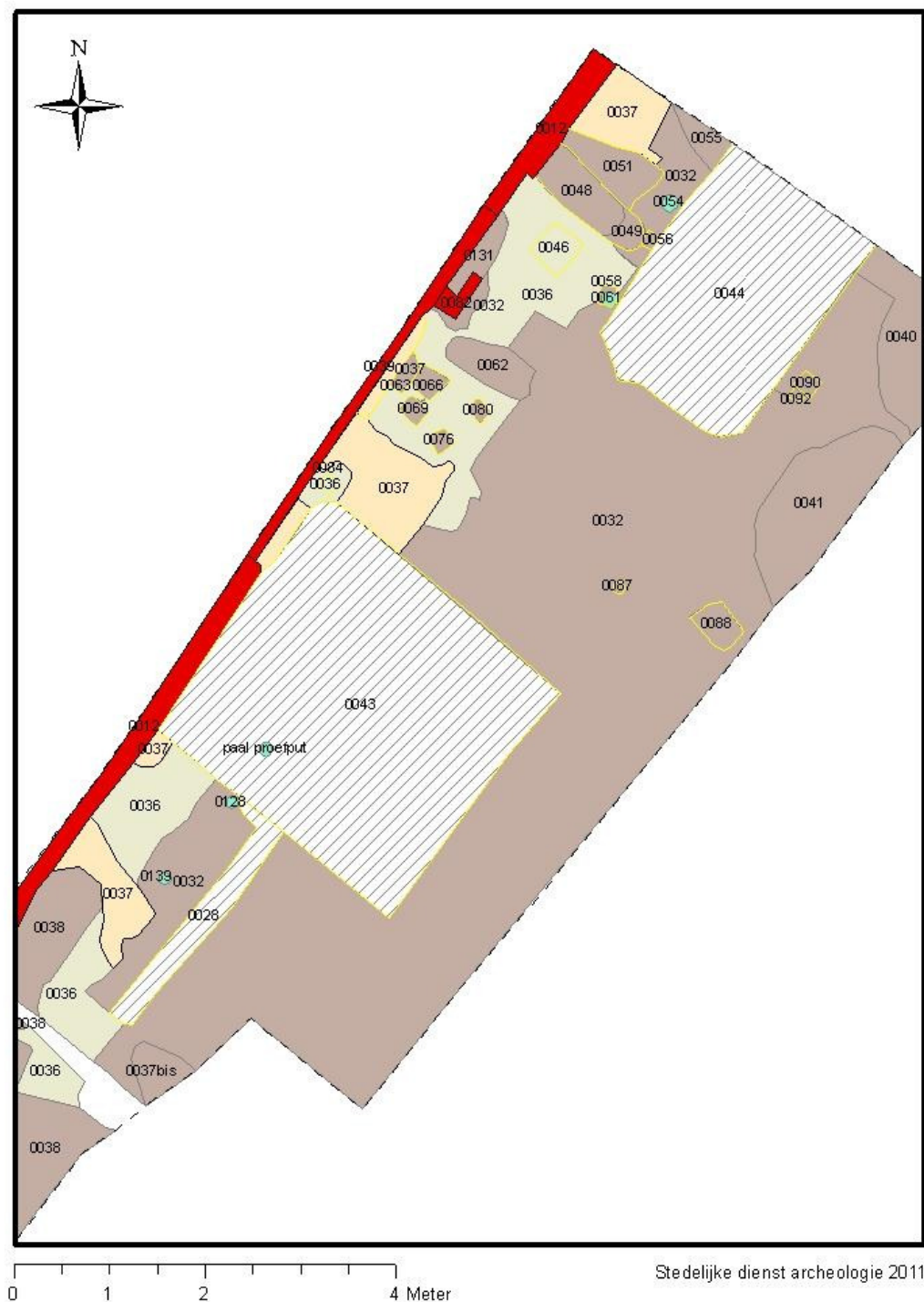
De oostelijke helft van dit niveau werd gedomineerd door de in niveau 1 ook al zichtbare laag 0032. In de noordoostelijke hoek bevonden zich twee sporen die ouder waren dan laag 0032: laag 0040, een lens van grijsblauwe leem, en laag 0041, grijs lemig zand. Spoor 0040 is goed zichtbaar op profieltekening 2A.

Figuur 3.4-3: Niveau 2, sporen 0040 en 0041

Naast deze deposits bevonden zich twee rechthoekige paalsporen (spoornummers 0090, 0091, 0092, 0093). Deze bevinden zich leken niet direct in verband te staan met andere sporen in dit vlak. Beide sporen bestonden uit lichtgrijs gevlekt lemig zand met witte kalkvlekjes en houtskoolresten.

Niet ver van de net beschreven sporen bevond zich een kuil met een gele, zandige vulling (sporen 0088, 0089), en ongeveer een meter ten westen daarvan een paalgat, eveneens met gele, zandige vulling (sporen 0086, 0087).

Figuur 3.4-4: Niveau 2, detail

In het westelijke gedeelte van het vlak bevonden zich de onregelmatige, witte natuurstenen (0037) die ook al in de proefput werden aangetroffen (spoor 0005 in de proefput). Deze worden geïdentificeerd als kasseitjes. Hoewel de kasseitjes zelf onregelmatig van vorm waren, kan wel gezegd worden dat ze in rijen lagen, nl. rijen die dwars op de as van de Korenmarkt staan. Spoor 0037 bis bestond uit dezelfde kasseitjes die echter niet in rijen lagen en vermoedelijk een ander spoor vormen. Spoor 0037 was zichtbaar op verschillende plaatsen in het vlak, steeds aan westelijke zijde. Waarschijnlijk

ging het oorspronkelijk om één doorlopende strook. Spoor 0037 bevond zich net onder 0032.

Net onder deze kasseitjes vonden we spoor 0036, een gele laag met grijze lenzen bestaande uit zandige leem. Deze kent hetzelfde verloop als spoor 0037 en kan geïnterpreteerd worden als de opmaaklaag van spoor 0037. Dit is ook in het profiel te zien (profiel 2A). Dit spoor werd in het vlak niet verder onderzocht, maar bij het verdiepen naar niveau 3 kon opgemeten worden dat laag 0036 in de onderzoekssleuf een volledige breedte had van ca. 1,65 meter (zie plan 3, niveau 2). Laag 0036 was dus niet in zijn volledige uitgebreidheid zichtbaar op niveau 2. Vermoedelijk lag de laag bol, wat overeenstemt met een opmaaklaag van een kasseiweg.

Figuur 3.4-5: Niveau 2, sporen 0036 en 0037, gezien vanuit het zuidwesten

Figuur 3.4-6: Niveau 2, spoor 0037, 0036 en andere, gezien vanuit het westen

Spoor 0035, dat ook bestaat uit brokken zandsteen, behoorde waarschijnlijk tot een ander spoor omwille van de ca. 40 centimeter niveauverschil dat met spoor 0037 en door het onregelmatige patroon.

Aan de oostelijke zijde van deze kasseistrook (0037) bevonden zich vier houten palen op een rij (0054, 0061, 0128, 0129). Ook in de proefput troffen we zo een paal aan die waarschijnlijk deel uitmaakte van deze palenrij. Het zijn allemaal houten, goed bewaarde palen met een diameter van 12 à 15 centimeter en een bewaarde lengte tot maximum ongeveer 1 meter. Degene die konden gerecupereerd worden, werden meegenomen voor analyse en individueel ingetekend en beschreven.

Gezien hun verloop kunnen zij mogelijk in verband gebracht worden met wegdek 0035. Zij staken in ieder geval boven het wegdek uit, aangezien zij zichtbaar waren in laag 0032, de laag die bovenop 0037 lag. Het valt echter niet uit te sluiten dat zij jonger zijn dan spoor 0037. Er waren geen paalkuilen zichtbaar doorheen laag 0032, maar de houten palen kunnen ingeheld zijn zonder paalkuil. Bij recuperatie van de palen bleek inderdaad dat zij aangepunt waren.

Op figuur 3.4-7 is wel te zien dat laag 0036 en wegdek 0037 tot tegen de palenrij lagen (bij een poging tot recuperatie van paal 0054 kon dit vastgesteld worden). We gaan er bij de interpretatie van uit dat de palen tot dezelfde fase behoren als de kasseitjes.

Figuur 3.4-7: Niveau 2, paal 0054 en spoor 0037, gezien vanuit het oosten

Figuur 3.4-8: Een van de houten palen (spoor 0061)

In laag 0036, op een plaats waar de kasseien verdwenen waren, bevonden zich een aantal palen en paalgaten (zie figuur 10). Dit zijn zowel kleine vierkante palen (0071, 0082), grote vierkante palen (0065, 0084), als ronde (0074, 0077) palen, telkens omgeven door een paalkuil (sporen 0068, 0070, 0075, 0079). Aangezien deze sporen laag 0036 doorsnijden, is het evident dat zij jonger zijn dan laag 36. Aangezien zij zich bevonden op plaatsen waar de kasseitjes van spoor 0037 verdwenen zijn, kan geargumenterd worden dat zij eveneens jonger zijn dan 37.

Nog in laag 0036 waren de resten van een muur te herkennen (0083). Van deze muur restte niet veel meer dan een mortelspoor dat een hoek maakt. Gezien de schaarsheid van het restant en het feit dat sporen niet verder onderzocht werden, valt er van deze muur verder niet veel te zeggen. Hoe deze muur in relatie stond met omliggend spoor 0131 was niet duidelijk. Spoor 0131 was een lichtbruin spoor en bestond uit zandige leem met mortelsporen die zich binnen de hoek van de muur bevindt. Ook het verband met kasseiweg 0037/0036 was niet duidelijk.

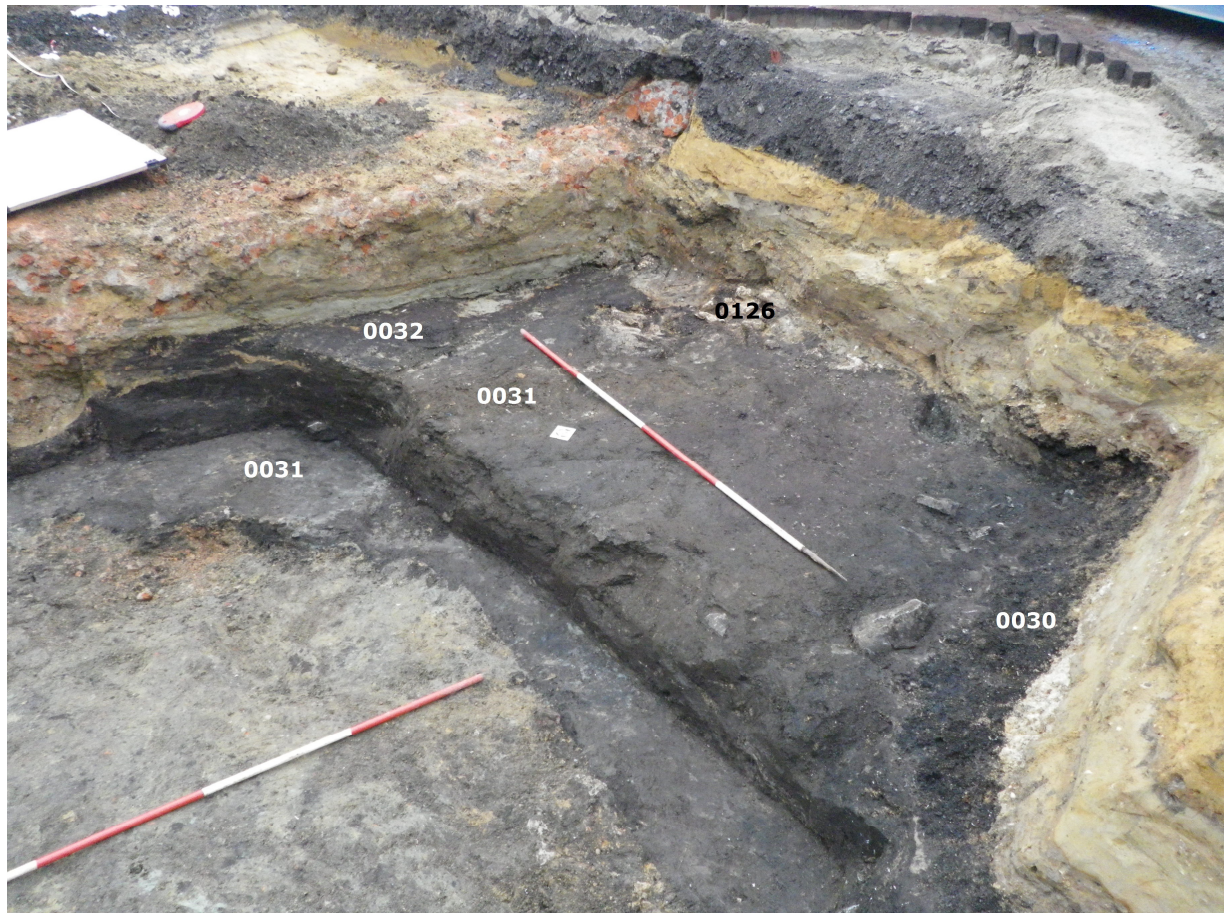

Figuur 3.4-9: Sporen 0131 en 0083, gezien vanuit het zuidwesten

Spoor 0062 was een spoor dat bestond uit donkerbruin, grijs, lemig zand met inclusies van baksteen en mortel. Dit spoor is ouder dan laag 0032, maar de relatie tot 0036 was niet helemaal duidelijk. Ook oorsprong en functie zijn niet duidelijk.

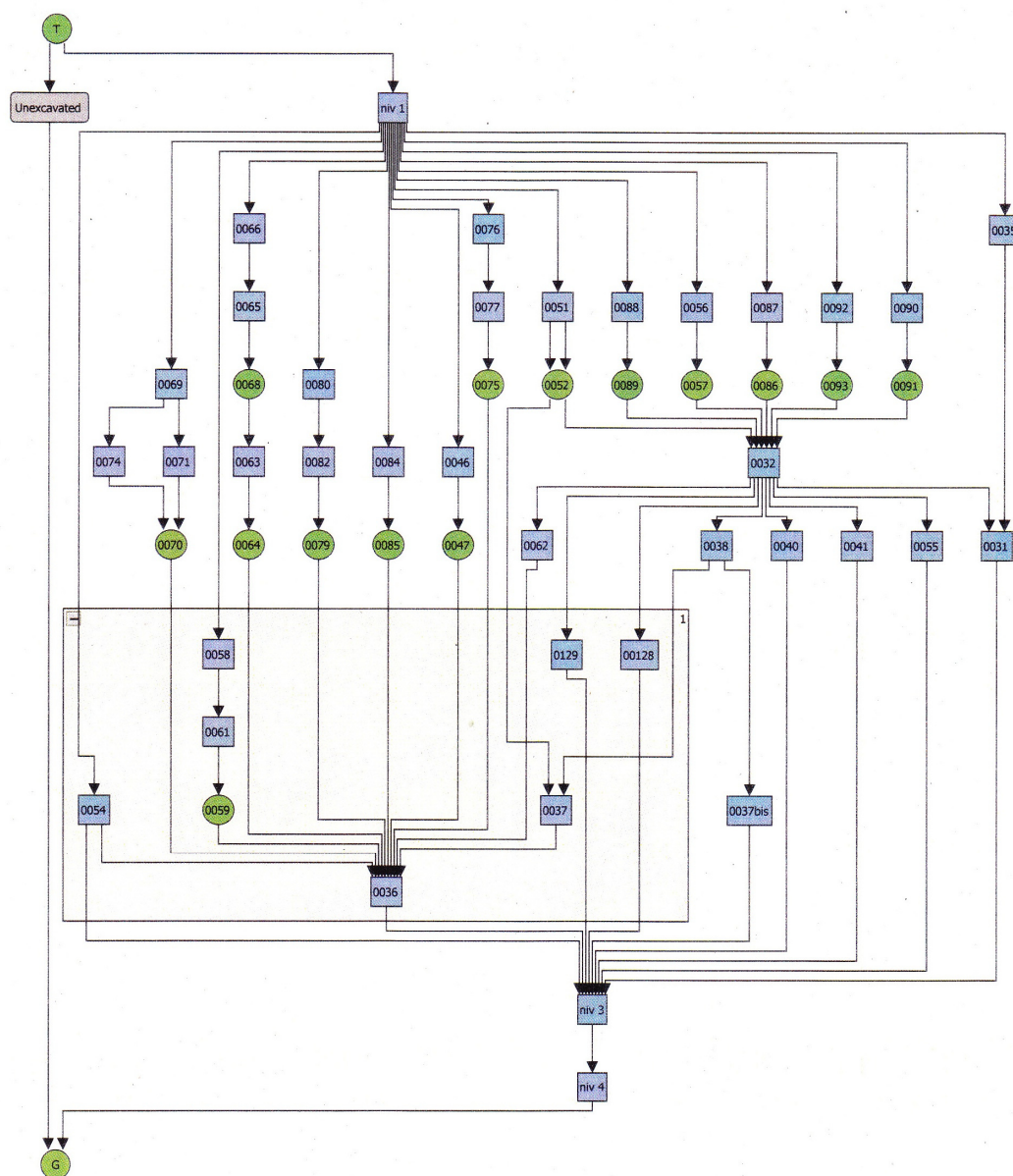
Greppel 0023 (VFI) was nog steeds zichtbaar, ook op niveau 2, maar bestond hier uit verschillende eenheden (0048, 0049). Naast dit spoor bevond zich een vierkante kuil (0047) met gele vulling (0046). Dit spoor was jonger dan laag 0032.

Aan de zuidelijke kant van de opgravingsput lag laag 0031, die ouder was dan 0032. Tussen laag 0032 en laag 0031 lag nog een laagje groen zand. Kuil met VFI 0027 en vulling 0030 waren nog steeds zichtbaar.

Figuur 3.4-10: Laag 0031

Besluit: Niveau 2 was dus een samenstelling van laag 0032, van sporen die ouder zijn dan laag 0032, en van sporen die jonger zijn dan laag 0032. Een dergelijk niveau is onvermijdelijk bij vlakaanleg zonder stratigrafisch onderzoek van de sporen. Dit niveau kan eventueel als volgt in een matrix weergegeven worden (met uitsluiting van spoor 0083 en 0131, aangezien het verband van deze sporen met 0032 onduidelijk is):

Figuur 3.4-11: Matrix niveau 2

Interpretatie van niveau 2:

Een aantal sporen zijn ouder dan 0032:

Het meest opvallende spoor van niveau 2 was spoor 0037: de zandstenen kasseitjes en de sporen die daarmee geassocieerd zijn. Deze sporen werden in de matrix weergegeven als groep 1. De kasseitjes kunnen geïnterpreteerd worden als een wegdek, met opmaaklaag 0036. De weg liep in dezelfde richting als de as van de Korenmarkt (kasseitjes in rijtjes dwars erop). Hij lijkt afgeboord te zijn door middel van houten palen. Opvallend is dat de originele uitbreiding van het wegdek min of meer in het verlengde lag van de oostelijke rooilijn van de IJzerenleen. Zie plan 3 (niveau 2): het wegdek ligt westelijk van de roze lijn.

Figuur 3.4-12: Situering van niveau 2 ten opzicht van het modern kadaster

Eveneens ouder dan 0032 was laag 0031, die zich bevond in de zuidelijke hoek van de onderzochte zone. Vermoedelijk was dit een ophogingslaag. De relatie tussen 0037/0036 en 0031 is niet gekend. Eveneens ouder dan 0032 waren laag 0055, lagen 0041 en 0040 en laag 0038.

De rest van niveau 2 bestond voornamelijk uit een donkerbruine, erg organische deposit: laag 0032. Zoals reeds beschreven bij niveau 1 werd deze laag gekenmerkt door een sterke gelaagdheid. Waarschijnlijk ontstond zij door de vorming van steeds weer nieuwe loopniveaus. Deze laag kan nog deels gelijktijdig met het gebruik van wegdek 0037 ontstaan zijn, enkel de jongste van deze looplaagjes bevinden zich boven het wegdek.

Enkele sporen zijn jonger dan 0032, voornamelijk wat kleine kuiltjes en eventueel enkele paalkuilen.

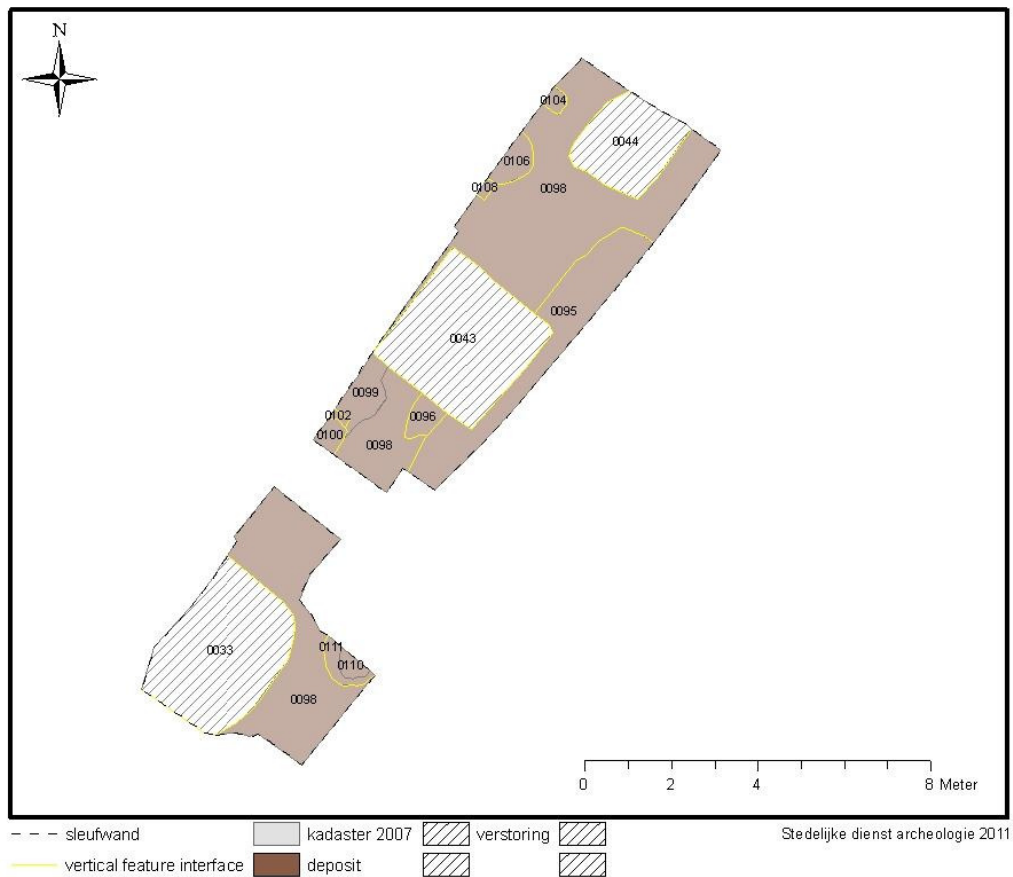
Enkele sporen waren jonger dan het wegdek (groep 1), zonder dat gezegd kan worden of zij al dan niet jonger waren dan 0032. Het gaat hier voornamelijk om de paalkuilen die doorheen laag 0036 gegraven werden.

Datering: voor spoor 0032 zie niveau 1

3.5 Niveau 3

Plan 3, profiel 1, 2B

Aangelegd op ca. -1,85 meter onder meetpunt (7.36+TAW)

Figuur 3.5-1: Niveau 3, overzicht

Beschrijving niveau 3:

Niveau 3 werd aangelegd op een diepte van ca. -1,85m onder meetpunt 1 (7.36+TAW). Dit niveau werd gedomineerd door laag 0098. Dit was een donkerbruine laag van lemig zand met vlekjes en een grijzige ondertoon die over het hele aangelegde vlak liep. In deze laag bevonden zich een aantal kuilen en de onderste sporen van greppel 0023, hier met vulling 0104, een grijze zandige vulling.

Kuil 0107 met vulling 0106, lichtgrijs zand met vlekjes was al zichtbaar net onder de kasseienstrook van niveau 2 en was in halfcirkelvormige vorm zichtbaar op niveau 3. Deze kuil doorsneed zelf kuilvulling 0108, bestaande uit donkergrijs lemig zand. Ook deze kuil bevond zich net onder de kasseien van niveau 2.

Figuur 3.5-2: Niveau 3, gezien vanuit het noordoosten

De oostelijke helft van de onderzoekssleuf bestond voor een groot deel uit spoor 0095. In niveau 3 was het niet duidelijk of dit een kuil of een laag was, en werd 0095 geregistreerd als een kuil (en kreeg dus een VFI-nr: 0094). Na de afgraving bleek dat dit echter een dikke laag was, vermoedelijk een ophogingslaag.

Ook lagen 0096 en 0099 bevonden zich onder 0098. Zij hebben een apart nummer gekregen, maar in retrospectieve zijn zij vermoedelijk gelijk te stellen met laag 0095. In 0096 bevonden zich twee kuilen: 0103 met vulling 0102 die bestaat uit donkerbruin, lemig zand en kuil 0101 met vulling 0100 bestaande uit donkerbruin lemig zand met groene vlekjes. Kuil 0101 doorsneet 0101. Beide kuilen zijn min of meer rechthoekig.

In het zuidelijke deel van het vlak zette laag 0098 zich verder. Daar werd de laag enkel doorsneden door kuil 0132 met vulling 0111, geel lemig zand, en 0110, een erg donkere bruine vulling van lemig zand. Vulling 0110 was jonger dan 0111. Deze kuil was halfcirkelvormig.

In tegenstelling tot vlak 2 bevonden zich in vlak 3 geen palen of paalsporen.

Figuur 3.5-3: Niveau 3, zuidwesten, gezien vanuit het zuiden

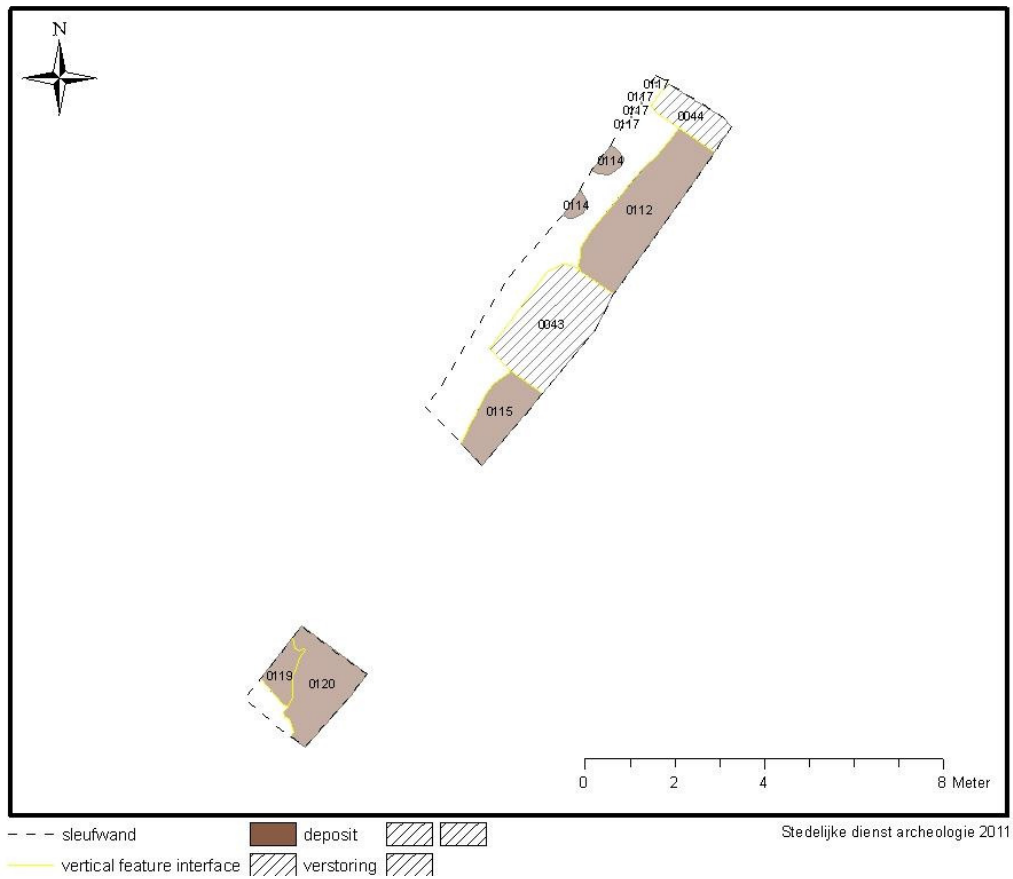
Datering niveau 3:

- 0095: 1 scherp witbakkend Maaslands aardewerk, 1 scherp fijn grijs aardewerk, een scherp roodbakkend aardewerk. Datering: 13de eeuw tot eerste helft 14de eeuw.
- 0098: oranjekeurige scherp witbakkend Maaslands aardewerk met radstempels. Datering 13de eeuw (?)
- opkuis niveau 3: 2 scherven oranjekeurig witbakkend Maaslands aardewerk, 2 scherven fijnbakkend grijs aardewerk, 2 scherven vrij grof grijsbakkend aardewerk, 1 bodemfragment van een klein stuk grof gemagerd importaardewerk met geknepen standring (?): datering: 12de of 13de eeuw?

3.6 Niveau 4

Plan 4, profiel 1, 2B

Aangelegd op ca. -3 meter onder meetpunt (6.61+TAW)

Figuur 3.6-1: Overzicht van niveau 4

Figuur 3.6-2: Niveau 4, overzicht, gezien vanuit zuidwesten

Figuur 3.6-3: Niveau 4, aansluitend op verstoring proefput, gezien vanuit het westen

Beschrijving niveau 4:

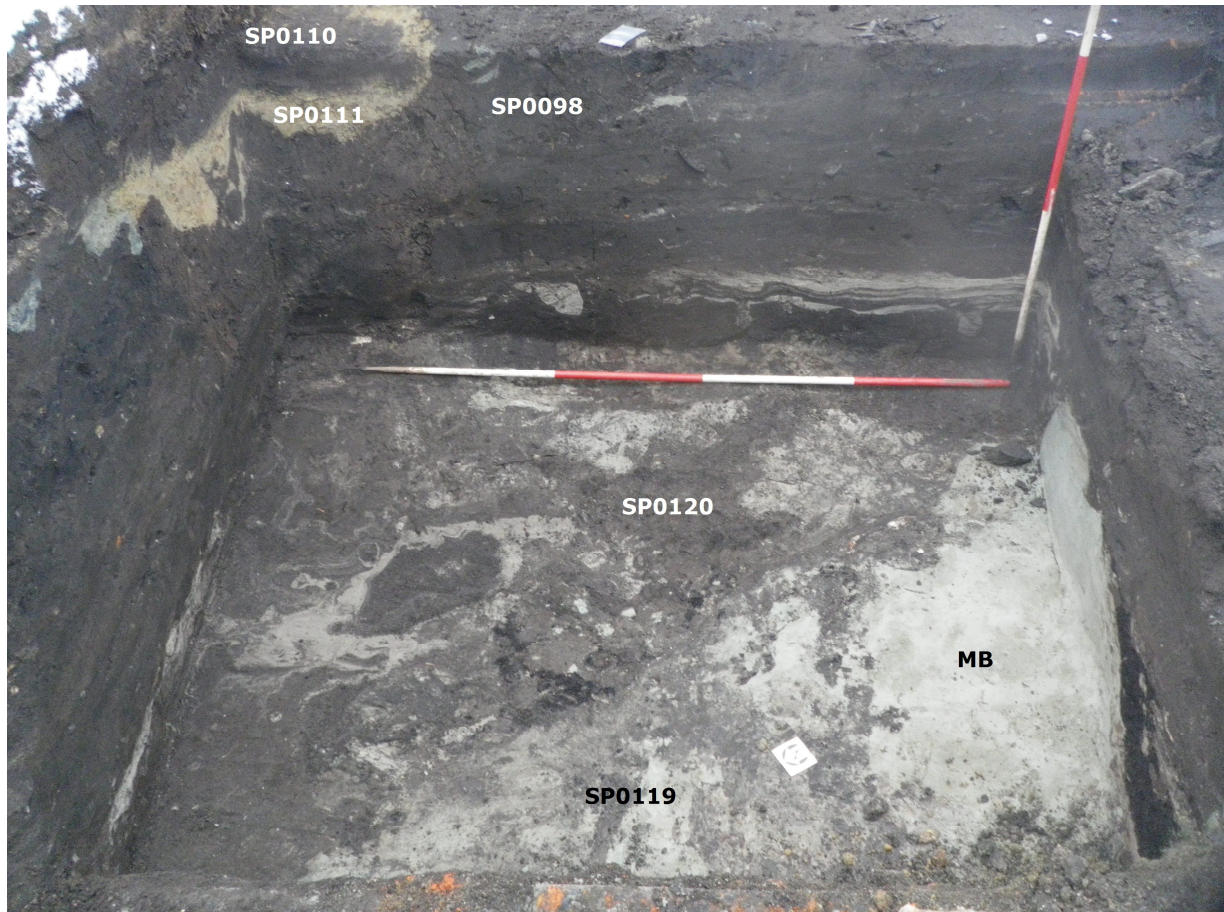
Niveau 4 bevond zich op een diepte van ongeveer -3 meter onder meetpunt 1 (6.16+TAW). Tussen niveau 3 en niveau 4 werden lagen 0095 en 0123 weggegraven. De bovenzijde van laag 0095 was reeds gedeeltelijk geregistreerd in niveau 3. Daaronder lag laag 0123, een dikke en vrij homogene laag. Vermoedelijk was dit een ophogingslaag, zij werd enkel geregistreerd in het profiel. Daaronder bevond zich niveau 4.

Als gevolg van de vele verstoringen en het getrapte profiel werd er op dit het niveau slechts een beperkte oppervlakte onderzocht. De moederbodem werd hier bereikt, en daarin waren nog enkele sporen zichtbaar. Deze vormden duidelijk een apart niveau onder laag 0123.

Aan de oostelijke zijde bevonden zich twee langwerpige kuilen: kuil 0113 met vulling 0112: een vulling van donkerbruin-grijs, lemig zand; en kuil 0116 met vulling 0115 die lichter van kleur was dan 0112 en die bestond uit lichtbruin lemig zand met groene vlekken.

In de westelijke helft van de sleuf waren nog restanten zichtbaar van een laag boven de moederbodem (0114, lichtbruin lemig zand met vlekjes) met daarboven een dun laagje grijsgroen zand (relatie van de laagjes tot de kuilen is onbekend), en in de noordwestelijke hoek bevond zich een zevental kleine paalkuilen (?) met een doorsnede van ongeveer 5 centimeter (sporen 0117 en 0118). Het is mogelijk dat dit slechts sporen waren van bioturbatie. Zij konden niet verder onderzocht worden.

In het zuidelijke gedeelte van dit vlak was de moederbodem gedeeltelijk zichtbaar, en werd deze doorsneden door twee kuilen (of greppels): 0122 met vulling 0119, een grijzige deposit van lemig zand met witte vlekken en zwarte spikkels; en door 0121 met vulling 0120 van donkergrijs, lemig zand met bruine vlekken en lenzen in groen zand. Deze tweede kuil leek de eerste te doorsnijden. Opvallend was dat de kuilvulling laagjes fijn grijswit ingestoven zand bevat, waarschijnlijk afkomstig van de moederbodem.

Figuur 3.6-4: Niveau 4 in het zuidwesten, gezien vanuit het westen

Figuur 3.6-5: Niveau 4 in het zuidwesten met de kuilen in de moederbodem en daarboven laag 0123

Er werd met de kraan dieper gegraven om de diepte van de kuilen te kunnen registreren, zij het dan enkel op foto. Gezien de diepte en het snel opkomende grondwater was het immers niet meer veilig om zich in de onderzoekssleuf te begeven.

Figuur 3.6-6: Couperen van onderste kuilen door middel van de kraan

Figuur 3.6-7: Volledig oostelijk profiel, gezien vanuit het noorden

Datering niveau 4:

- 0112: radiokoolstofdatering (KIK): 68.2% probability: 1040AD (37.8%)1100AD, 1110AD (30.4%) 1170AD, 95.4%: 1030AD (95.4%)1210AD
- 0120: 2 scherven grof grijs aardewerk en 8 scherven Maaslands witbakkend aardewerk. Datering 12de of 13de eeuw.
- 0114: 1 scherf Maaslands witbakkend aardewerk, 1 importscherf met beige/roze breuk. Datering onbekend
- 0123: 2 scherven witbakkend Maaslands aardewerk, 2 scherven fijn grijsbakkend aardewerk, 2 scherven zeer grof importaardewerk (Rijnlands?) met grijs oppervlak en beige kern, 1 scherf importaardewerk met roestbruin oppervlak en grijs-beige kern. Datering onbekend, vermoedelijk 12de eeuw of 13de eeuw?

3.7 Besluit archeologisch onderzoek

De moederbodem bevond zich in de onderzochte zone ongeveer gelijk met vlak 4 (diepte ca. 6.16+TAW). Er werden geen sporen aangetroffen van natuurlijke bodemvorming. In deze moederbodem bevonden zich kuilen (sommige met ingestoven grijswit zand), waarvan de vulling dateert uit de 11de of 12de eeuw volgens de radiokoolstofdatering.

Hierboven bevond zich een dik ophogingspakket in donkerbruin zand, vermoedelijk te dateren in de 12de of 13de eeuw. Mogelijk werd dit pakket voorafgegaan door een afgraving van de natuurlijke bodemhorizonten...

Dit werd afgedekt door een laag grijs lemig zand met vlekken (vertrappeld?).

Op een diepte van ca. 7.82+TAW bevond zich een wegdek in kleine zandstenen kasseitjes. Dit wegdek leek afgeboord door middel van houten palen. Jammer genoeg kan er geen datering gegeven worden op basis van aardewerk. Een radiokoolstofdatering of eventueel dendrochronologische datering van de houten palen is hier wel nog mogelijk.

Daarnaast en tevens over dit wegdek ontstond een laag die opgebouwd was uit verschillende fijne aangetrapte laagjes. Deze laag valt moeilijk te dateren op basis van het zeer schaarse aardewerk. Aan de hand van vondsten jonger en ouder dan deze laag, kan een datering in de 13de eeuw voorgesteld worden.

Daarboven, tot aan het maaiveld, lijken zich lagen te bevinden die tot ophogingen voor marktaanleg kunnen gerekend worden. De datering is onbekend.